

REHBERLİK SERVİSİ

ANNE BABA TUTUMLARI

VELİ BÜLTENİ

Sevgili anne babalar;

Bültenimizin konusu anne baba tutumları. Çünkü araştırma ve gözlemler artık çok net bir şekilde göstermektedir ki aile, çocuğun kişiliğinin temel dinamiklerinin oluştuğu en önemli kurum. Bunun için kendi tutumlarınızı gözden geçirmeniz oldukça önemli. Unutmayın ki farkındalık değişimin ilk aşamasıdır. Farkındalık ise bilgi düzeyimiz arttıkça gelişir. Hatalı tutumlarımızı değiştirmek ve dönüştürmek için öncelikli olarak farkındalık kazanmak zorundayız ki olumlu tutum ve davranışları edinmek bir ihtiyaç haline gelsin. Ancak sadece farkında olmak var olan durumu değiştirmeye yetmiyor. Bunun için ciddi bir emek, sabır ve azim ile yola koyulmalı, eyleme geçmelisiniz. Yalnız o zaman alışkanlıklarınızın esiri olmaktan kurtulabilirsiniz. Çünkü sizin tutumlarınız, yaklaşım tarzınız da zamanla birilerinin etkisiyle bu hale geldi. Toplumun değer yargıları, çocukluk deneyimleriniz, çocuğunuzla ilgili beklentileriniz, anne-baba olmaya hazır olup olmamanız ve daha pek çok şey sizin tutumlarınızı şekillendiren başlıca etmenler. Tüm bunlarla yüzleşmek kolay olmasa da ilk adımı atmak ve kararlılıkla sürdürmekle tüm bu çabalara değecek bir değer elde etmiş olacaksınız. Keyifli, farkındalık dolu okumalar diliyorum.

Emine ÜLKER
Bayram GÜNSEL
Okul Rehber Öğretmeni

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ ve İZİN VERİCİ ANNE BABA TUTUMU

*Aşırı hoşgörülü anne babalar, çocuğun hiçbir davranışına sınırlama getirmeyen, hatalı davranışlarını bile büyük bir hoşgörü ile karşılayan, çocuğa sınırsız hak ve özgürlükler tanıyan anne babalardır. Bu anne baba tutumunda; Çocuğa neyi yapıp neyi yapmaması gerektiği anlatılmaz. Hiçbir zaman kesin kurallar belirtilmez.

*Çocuğun her istediğini yerine getirmek için büyük çaba harcanır. Aile çocuk merkezlidir. Çocuk anne babayı yönetir.

*Anne babalar sadece çok büyük bir problem olduğunda sert çıkışlarda bulunur, gözdağı verir. Olumsuz durumlarda bazen yaptırım uygularlar, ama çocuğa nedenini açıklamazlar.

*Bu tutum orta yaşın üstünde çocuk sahibi olmuş anne babalarda daha çok görülür.

Bu anne baba tutumu ile yetişen çocuk;

*Her istediğinin, istediği an, başkası tarafından yapılmasına alışır; kural ve sınır tanımaz.

*Her istediği hemen yapıldığından, duygu / istek ve dürtülerini denetlemeyi, sabır göstermeyi öğrenemez.

*Doyumsuz bir kişilik yapısı edinebilir. İsteddiği olmayınca aşırı öfke, kızgınlık duyguları yaşar.

*Kuralsızlığa alışır, kuralları olan ortamlara uyum sağlamakta zorlanır.

* Bencil, sorumsuz, kırılğan, her dediğinin anında olmasını isteyen, sabırsız, şımarık, anti sosyal, kurallara uymayan bir kişilik geliştirebilirler. Sosyal ortama girdiklerinde ve her dediklerinin olmadığını gördüklerinde hayal kırıklığına uğrar, kendi kabuklarına çekilebilir ya da agresif olabilirler.

AŞIRI KORUYUCU ANNE BABA TUTUMU

*Anne babanın aşırı derecede koruyucu tutumu, çocuğu gereğinden fazla kontrol etmesi ve koruması anlamına gelir. Araştırmalar, annelerin babalara göre daha koruyucu davrandığını ortaya koymaktadır.

Annelerin çocuklarına karşı koruyucu bir tutum geliştirmelerinin nedenleri şöyle sıralanabilir:

*Annenin ilk çocuğunun ölmüş olması, bir düşük yapmış, zor bir hamilelik geçirmiş, güç doğum yapmış ya da uzun süren bir tedavinin ardından çocuk sahibi olmuş ve başka bir çocuk sahibi olmaması,

*Annenin kendi çocukluk döneminde yeterli sevgi ve şefkatten yoksun bir aile ortamında büyümüş olması: Böyle bir aile ortamında büyüyen anneler çocukluk döneminde kendi anne babalarından göremedikleri ilgi ve sevgiyi çocuklarına göstermek isterler. Ancak sevgi ve ilgilerini gösterirken ölçülü davranamazlar ve aşırıya kaçarlar.

*Annenin evlilik hayatında eşinin çok az yer alması, eşinden beklediği sevgi ve yakınlığı bulamaması,

*Genellikle anne babaların yaşlılık döneminde dünyaya gelen çocuklar, en küçük çocuklar, bir evin tek kızı ya da oğlu olan çocuklar, fizik olarak kardeşlerinden daha güzel ya da başarılı çocuklar daha çok korunur.

Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Yapısına Etkisi:

Çocuğunu aşırı sevgi ve ilgiye boğan, aşırı koruyan bu aileler çocuğun yapması gereken her şeyi, çocuğun yerine yaparlar. Bu nedenle çocuk girişim yeteneğinden yoksun, sormadan bir şey yapamayan, kendi başına karar vermekten aciz, bağımlı bir kişilik yapısı geliştirir.

Bu ailelerde çocuk bir problemle karşılaştığında, aile çocuğun yerine problemi çözer. Bu nedenle çocuğun problem çözme becerileri gelişmez. Çocuk karşılaştığı sorunlarla başa çıkamayacağına inanır ve sürekli hata yapma eğilimindedir. Bu tutumda çocukla ilgili her karar, çocuk adına aile tarafından alınır. Bu nedenle çocuğun karar alma ve seçenekleri değerlendirme becerileri gelişmez.

Bu tutumla yetişen çocukların bazıları utangaç ve çekingen bir kişilik geliştirir. Bazıları ise inatçı, aşırı otoriter, etrafındaki kişilerin haklarını, isteklerini dikkate almayan, onları kullanan, sorumsuz, şımarık bir kişilik geliştirebilir.

Bu tutumla yetişen çocuklar bir gruba girmekte ve kendilerini gruba kabul ettirmekte zorlanırlar. Sosyal becerileri zayıftır.

Bir Öykü:

“İyi niyetli ve yardımsever bir arkadaşımla bir gün doğada gezerken, kozasından çıkmaya çalışan bir kelebek gördük. Kelebek kozanın liflerinden çıkmaya çalışmaktaydı. Yardımsever arkadaşım hemen kelebeğin imdadına koştı. Dikkatlice kozanın liflerini sıyırdı, kozayı araladı ve kelebeğin fazla çabalamadan kozadan çıkmasını sağladı. Ancak, kelebek kozadan her ne kadar kolay çıktıysa da biraz çırpındı ve uçamadı. Yardımsever arkadaşımın göz ardı ettiği nokta şuydu: Kanatlar ancak kozadan çıkma çabaları ile güçlenir ve uçuşa hazırlanır. Kelebek kendini kurtarma çabalarıyla aslında kaslarını geliştirmekte, kendini ayakta tutacak, güçlü kılacak, uçmaya hazırlayacak hareketleri çabalarıyla öğrenmekteydi. Yardımsever arkadaşım, kelebeğin işini kolaylaştırarak güçlenmesine engel olmuştu. Kelebek hiçbir zaman özgürlüğü tanımadı, hiçbir zaman gerçekten yaşamadı.”

Amerikalı Psikiyatrist Ruth Sanford

AŞIRI BASKICI VE OTORİTER ANNE-BABA TUTUMU

Otoriter ve reddedici anne baba tutumunda çocuğa aşırı baskı ve disiplin uygulanır. Çocuğun kişilik yapısı, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmadan, uyulması zor kurallar konur; çocuğun bu kurallara koşulsuz itaat etmesi istenir.

Çocuğun görüşlerini, duygularını ve düşüncelerini açıklamasına izin verilmez; bağımsız bir kişilik geliştirmesi, bireyselleşmesi desteklenmez.

Bu tutuma sahip anne babalar, eğitimde cezayı ön planda tutarlar ve verdikleri cezalar suçla orantısızdır. Çocuğun en ufak yaramazlığı bile ağır cezalar ile sonuçlandırılır.

Çocukları ile iletişimi oldukça yetersiz, soğuk ve serttir. Çocuklarına karşı hissettikleri sevgilerini, çocuk kendilerinin istediği gibi davrandığı zaman gösterirler. Çocukların şımaracağı kaygısı ile uyurken severler.

Aşırı Otoriter ve Reddedici Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Yapısına Etkisi

Bu tutumla yetişen çocuk;

*Anne babasından korkar. Bu nedenle kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmekten çekinir, edilgen ve uysal olabilir. Fakat içten içe anne babaya karşı düşmanlık besler, eline bir fırsat geçtiğinde ya da kendini güçlü hissettiğinde olumsuz davranışlar sergileyebilir.

*“Gizli karşı koyma” davranışı gösterebilir. Örneğin anne babası sürekli ders çalışmasını istiyorsa ve baskı yapıyorsa, çocuk ders çalışmaz. Kardeşine zarar verdiği ya da onunla iyi geçinmediği için sık sık ceza alıyorsa, kimse fark etmediğinde kardeşini itekler, zarar verir.

*Sürekli kusurları arandığı için streslidir ve hata yapma olasılığı artar. Hata yapan kişileri affetmekte, hoşgörülü olmakta zorlanır.

*Kendisine iyi davrananlara şüphe ile bakar, toplumdaki iyice uzaklaşır.

*Yardım duygusundan uzak, sinirli, inatçı, hırçın, uyumsuz, kendine ya da başkalarına karşı saldırgan davranışlar gösteren biri olabilir. Ya da pasif, utangaç, ürkek, çekingen, kendi duygu ve düşüncelerini ifade edemeyen bir kişilik yapısı geliştirebilir.

*Anne babanın cezacı tutumundan, güçlünün güçsüzü ezebileceğini öğrenerek; saldırgan ve kurallara uymayan bir kişilik geliştirebilir. Vicdan gelişimi olumsuz yöndedir.

MÜKEMMELİYETÇİ ANNE-BABA TUTUMU

*Mükemmeliyetçi anne babalar, çocuklarının gösterdiği başarıyı yeterli bulmayan, çocuklarından hep daha fazlasını bekleyen anne babalardır.

*Çocuklarının diğer çocuklardan daha başarılı olmasını isterler, bu nedenle onlara gelişim düzeylerinin çok üstünde çalışmalar yaptırırlar.

*Çocukları bu çalışmalarla ilgilenmez ya da bekledikleri düzeyde başarı gösteremezse, çocuklarının kapasitesinden şüphe duyarlar.

*Bu anne babalar çocuklarını sık sık başka çocuklarla kıyaslar, çocuğun yaptığı şeylerde hep kusur bulurlar. Çocuklarını başarıları oranında severler.

*Mükemmeliyetçi anne babalar kendi

hayatlarında da mükemmeliyetçi bir eğilim içindedirler. Her seçimde, her işte mükemmeli ararlar. Evlerini katı kurallarla yönetirler. Bu tutumları çocuk yetiştirme

tutumlarına da yansır. Bu tutum çocukluk yılları güç şartlar altında, maddi imkânsızlıklar içinde geçmiş anne babalarda daha çok görülür.

Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri:

Bu tutumla yetişen çocuk;

Anne babasının beklentilerini karşılayabilecek düzeyde ise pek fazla sorun yaşamaz. Ancak bu beklentiye cevap veremeyecek durumda ise “Ben başarısızım, beceriksizin biriyim.” gibi kendi benliğine ilişkin olumsuz duygular geliştirir. Benliğe ilişkin olumsuz duygular ise çocukta düşük benlik algısına ve özgüvenin azalmasına neden olur.

“Nasıl olsa başaramıyorum.” diyerek anne babasının beklentisine cevap vermekten vazgeçebilir ya da anne babasının beklentisine cevap verebilecek güce sahip olsa da beklentilere cevap vermez. Böylece anne babasını cezalandırmaya çalışır.

Çocuk kendi doğal içgüdüleri ve ağır kurallar arasında sıkışıp kalmıştır ve sürekli bir iç çatışma halindedir. Bir yandan anne ve babasına karşı doğal bir sevgi besler, bir yandan nefret duyar. Aşırı hırslı, atak, başarısız, çekingen ve yaşam sevincinden yoksun bir kişilik geliştirebilir.

Her işte en iyi ve en üstün olmak ister. Fakat istediği seviyeyi yakalamayınca hayal kırıklığına uğrar ve çalışmayı tamamiyle bırakabilir.

Bu tutum içindeki anne babalar aşırı kaygılarını bazen çocuğa yansıtırlar. Aşırı kaygı ise çocuğun başarısını olumsuz yönde etkiler.

TUTARSIZ ANNE-BABA TUTUMU

Tutarsız anne baba tutumu, anne ve babanın çocuk eğitiminde birbirinden farklı tutumlar sergilemesi ya da her birinin zamana, yere ya da duruma göre değişen farklı tutumlar sergilemesidir.

Anne babanın tutarsız tutumu çocukları ile ilgili farklı beklentilere sahip olmalarından, çocuk eğitimindeki görüş ayrılığından kaynaklanabilir.

Örnek Olay 1:

Anne: Hadi oğlum yemeğini yesene!

Çocuk: Ama anne aç değilim.

Anne: O yemek bitecek.

Baba: Yahu bırak karnı açsa yer ne zorluyorsun.

Anne: Ben onu bilmez miyim? Şimdi sofradan kalkacak aburcuburla karnını doyuracak. Hadi ye yemeğini.

Babadan güç alan çocuk: Baba yaa, yemek istemiyorum.

Baba: Hanım bırak, yemek istemiyormuş işte.

Anne: Yiyecek!

Baba: Tamam oğlum, sen kalkabilirsin.

Tutarsız anne baba tutumunda kuralların ne zaman, nerede uygulanacağı belirli değildir. Anne babanın tutumu, o günkü ruh haline bağlıdır; aşırı hoşgörülü tutum ile aşırı otoriter tutum arasında gidip gelmektedir. Çocuk hangi davranışının nerede ve ne zaman kabul edilmeyeceğini önceden bilemez, doğru ve yanlış davranışları öğrenemez. Davranışlarını anne babasının öfkeli ya da keyifli oluşlarına göre ayarlamaya çalışır. Bu nedenle çocuk hangi davranışlarının doğru ya da yanlış olduğunu değil, “ne zaman yaparsam ceza almaktan kurtulurum?” sorusuna cevap arar. Tutarsızlık anne babanın değişken tutumlarından kaynaklanabilir. Örneğin;

Örnek Olay 2:

Baba: Oğlum dersine çalıştın mı?

Çocuk: Hayır baba şimdi oturacağım.

Baba: Daha önce anlaşmıştık, hani ben gelmeden ödevlerini bitirecektin?

Çocuk: Biliyorum.

Baba: Cezanı biliyorsun değil mi?

Çocuk: Yarın okuldan gelince dışarı çıkmam yasak.

Baba: Tamam, şimdi ödevinin başına otur ve yarın da dışarı çıkma.

1 HAFTA SONRA... Babanın keyfi yerindedir.

Baba: Oğlum gelsene yanıma, biraz oturalım.

Çocuk: Şey baba, daha ödevlerimi yapamamıştım da...

Baba: Boş ver oğlum bu akşam maç var, gel beraber maç seyredelim.

İKİ HAFTA SONRA... Baba işten çok yorgun gelir ve stresli bir gün geçirmiştir.

Baba: Daha derse yeni mi oturuyorsun?

Çocuk: Evet☺

Çok sinirlenen baba çocuğuna bağırmaya başlar...

Yapılan araştırmalar tutarsız anne baba tutumları ile yetiştirilen çocukların, daha tutarlı biçimde yetiştirilen çocuklara oranla yaptırma daha fazla direnç gösterdiklerini, umursamaz ve saldırgan davranışlarda bulduklarını göstermektedir. Ayrıca bu çocuklarda olumsuz tutumların değişmesi diğer çocuklara oranla daha güçtür.

Tutarsız Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Yapısına Etkisi

Bu tutumla yetişen çocuk;

Hangi davranışın doğru, hangi davranışın yanlış olduğunu öğrenemez. Ne zaman, nerede, ne yapacağını bilemezler. Çünkü davranışı anne babasının ruh haline göre kimi zaman ödüllendirilir, kimi zaman cezalandırılır.

Doğru olanı yapmak yerine, “Ne yaparsam cezadan kurtulurum?” diye düşünür. Bu çocukta saldırgan ve olumsuz davranışların değiştirilmesi kolay değildir.

Kendini kanıtlamak ve dikkatleri üzerine çekmek için, ürkek, yumuşak huylu, söz dinleyen ya da kendi benliğini ve bağımsızlığını göstermek için kavgacı, sinirli bir çocuk olabilir. Zamanla çevresindeki insanlara güvenmeyen, her şeyden şüphelenen, kararsız bir kişilik yapısı geliştirebilir.

İLGİSİZ ANNE-BABA TUTUMU

İlgisiz ve kayıtsız anne-baba tutumu çocuğun isteklerine hiç bir denetim ve sınırlama getirmeksizin kabul eden anne-baba tutumudur. İlgisiz anne-baba tutumunda anne-baba çocuğunu ihmal hatta psikolojik bakımdan reddeder. Anne-baba çocuğun ihtiyaçlarından habersizdir. Nerede, ne yaptığını fazla ilgilenmez, varlığından rahatsız olduğundan, çocuğunu çevresinden mümkün olduğu kadar uzak tutmaya çalışır, ilgisiz anne-baba tutumu çocuğuna en az sevgi gösteren ve davranışlarına en az kontrol uygulayan anne-baba tutumudur.

İlgisiz ve kayıtsız anne-baba tutumuyla büyüyen bir çocuğun tek amacı birazcık şefkat alabilmek, dikkat çekmek ve varlığını ispatlayabilmektir. Daha ileriki yıllarda ev ortamında bulamadığı ilgi ve sevgiyi dışarıda arayacaktır.

Bu tutumun öngördüğü ailelerde yetişen bir çocuk kendi öz denetim ve dürtülerini kontrol etme özelliklerini olumsuz yönde etkileyerek, saldırganlık, vurma, kırma gibi eylem içerikli olumsuz davranışlarının artmasına neden olur. İlgisiz, lakayt, ihmal eden anne-babalar çocukta farklı problemlere yol açar.

Çocuk büyüdükçe aile ile çatışmaları artacak, aileden intikam alma yollarını arayacaktır. Yaşı ilerledikçe aileden uzaklaşacaktır. Anne babanın ilgiye, bakıma muhtaç olduğu zamanlarda onların yanın da olmayacaktır. Çünkü kendisinin ilgiye sevgiye ihtiyacı olduğu zamanlarda anne baba tarafından bu ilgi ve sevgi ondan esirgenmiştir.

İlgisiz Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Yapısına Etkisi

Bu tutumla yetişen çocuk;

Kendilerine yöneltilen düşmanlıktan daha çok ilgisizliğe karşı savaşıyorlar. İhmal edilmiş bir kimse olarak, ana babanın ilgisini çekmek için çoğu zaman kötü davranışlar sergilerler. Çünkü uslu duran, problem çıkarmayan çocukla çoğunlukla kimse ilgilenmez. "Ağlamayan bebeğe emzik verilmez" denilir. Bundan çıkardığımız sonuç şu ki : "Çocuk doymak istiyorsa ağlamalıdır." "Anne babamın ilgisini çekmek istiyorsam yaramazlık yapmalıyım. Uslu durduğumda benimle ilgilenmiyorlar. Küçükte olsa yaramazlık yapınca evde ilgi noktası ben oluyorum" düşüncesi çocukta yerleşir. Çocuğun ceza alması dahi kısa bir müddet için var olduğunu hissettirdiği için, ceza ödül durumuna geçmektedir. Çocuklar agresif, saldırgan ve suça yönelik davranışlar gösterebilirler. Çünkü anne baba çocuğun olumlu değil de olumsuz davranışları pekiştirmektedir. Oysa çocuk uslu durduğun da söylememiz gereken küçük sözler vardır;"Aferin oğluma/kızıma bak nasıl da uslu uslu kendi başına oynuyor. Kimseyi rahatsız etmiyor." gibi. Davranışı değiştirmek istiyorsanız önce olumlu olanları pekiştirmemiz gerekir Çocukla iyi bir iletişim kurduktan sonra çocuğun olumsuz davranışlarına yönelmeliyiz.

KABUL EDİCİ, GÜVEN VERİCİ, DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMU

Sevgi, saygı, huzur, güven ve şeffaflık olan bu ailede, çocuk tüm yönleriyle kabul edilir.

Anne baba davranışları ile çocuğa uygun birer modeldir. Çocuğa yol gösterir, alternatif sunar; ama alacağı kararlar konusunda serbest bırakır, seçim çocuğa aittir.

Aile içinde kurallar ve sınırlar herkes için ve hep birlikte belirlenir ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Çocuğa kuralların mantıklı açıklaması yapılır.

Aileyi ilgilendiren kararlar birlikte alınır. Her konuda çocuğun düşünce ve fikirleri dinlenir. Fikirleri mantıksız olsa da saygı gösterilir.

Anne baba birbirlerine ve çocuklarına karşı olan duygularında net ve açıktır.

Kabul Edici, Güven Verici, Demokratik Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

Demokratik ve güven verici bir ortamda yetişen çocuk, kendine ve çevresine saygılı, sınırları bilen, yaratıcı, aktif, fikirlere saygı duyan, fikirlerini rahatlıkla söyleyebilen, kişilik ve davranışları açısından dengeli, sorumluluk duyguları gelişmiş, hoşgörölü, işbirliğine hazır, arkadaş canlısı, sosyal ve duygusal açıdan dengeli ve mutlu bir birey olarak yetişir.

Anne babanın tutarlı ve kararlı tutumu çocuğun kendisine ve çevresindekilere güven duygusunu geliştirir. Kendi haklarını savunurken başkalarının haklarına da saygı duyar. Basit de olsa bu yaşlarda karar vermeye ve kendi başlarına iş yapmaya alışan çocuk, ilerde rahatlıkla kendi adına kararlar alır.

ANNE-BABALARA ÖNERİLER

*Çocuklar kimse ile kıyaslanmamalıdır. Özellikle çocukların kardeşleri ve akranları ile kıyaslanmaları kendilerini yetersiz ve değersiz hissetmelerine neden olabileceği gibi çocuk kıyaslandığı kişiye karşı kin duygusu besleyebilir.

*Çocuk koşulsuz sevimelidir. “Şu davranışı yaparsan seni severim, şunu yapmazsan seni sevmem.” şeklindeki ifadeler veya davranışlar çocuğun ruh sağlığını olumsuz etkiler.

*Çocuğun olumsuz davranışları yerine olumlu davranışları ön plana çıkarılmalıdır. Çocukta olumsuz bir davranış görüldüğünde hemen hatasını düzeltmek yerine, o davranışı yapmadığı zamanlar gözlemlenmeli ve takdir edilmelidir.

* Çocuğun duygularını rahatlıkla ifade edebileceği ortamlar sağlanmalıdır. Çocuklara yaşadıkları olumlu ve olumsuz olaylarla ilgili ne hissettiklerini sormak ve onları yargılamadan dinlemek güven ve emniyet hislerini besler.

*Çocuklara gelişimlerine uygun kurallar konulmalı. Bu kuralların gerekçeleri açıklanmalıdır. Evde oluşturulan kurallara tüm aile bireyleri uymalıdır. Çünkü çocuklar kuralları sadece kendileri için konulmasından hoşlanmazlar.

* Çocukların karar verme becerilerini geliştirmek için günlük yaşam içinde seçenekler sunulmalı, seçmesine imkân tanınmalıdır. Örneğin; iki çeşit yemek yapılmışsa hangisinden yemek istediği sorulabilir. Ya da iki kıyafetten hangisini giymek istediği sorulabilir. Ayrıca ailede alınacak kararlarda çocuğun fikrine danışılması da oldukça önemlidir.

*Çocuklara yaş ve gelişim düzeylerine uygun sorumluluklar verilmelidir. Örneğin; mutfakta annesine yardımcı olabilir. Yemek masasına kaşıkları götürebilir, oyuncaklarını, odasını toplayabilir vs...

*Aileler çocukları ile ortak etkinlikler planlamalı, kaliteli zaman geçirmelidirler. Çocukluğunu doya doya yaşamasına ne ölçüde imkân verilirse çocuk kendisi ve duyguları ile o kadar barışık olur.

* Çocuğa doğru model olunmalıdır. Çocuğunuzda görmek istemediğiniz hiçbir davranışı yapmayın. Çocuklarınızı ilgilendiren şey ne söylediğiniz değil, nasıl davrandığınızdır.

*Çocuğunuzun olumsuz davranışlarını o yanınızda iken başkaları ile paylaşmayın, bu eşiniz bile olsa. Hiç kimse kendisi ile ilgili olumsuz şeylerin başkalarının yanında konuşulmasından hoşlanmaz. Bu durum ancak ona kendisini yetersiz ve değersiz hissettirir.

*Çocuk anne- baba arasındaki ilişkiden beslenir. Eşlerin birbirine karşı sevgisi, ilgisi, hoşgörüsü ne kadar fazla ise çocuğun sosyal ve duygusal gelişimi de o kadar sağlıklı olur. Çocuğunuza yapacağınız en büyük iyilik eşinizle sağlıklı bir iletişim kurmaktan geçer. Unutmayın ki çocuk eğitimi, anne baba eğitimidir.

NOT: Bu bültendeki bilgiler için; ile <https://studylibtr.com/doc/737847/anne-baba-tutumu> adreslerinden yararlanılmıştır.